

Prijatelji Centra Aletti

Če želite naslednje številke lista Prijatelji Centra Aletti prejemati po elektronski pošti, nam, prosimo, pošljite svoj naslov na fundacija@centroaletti.com.

Št. 6 - Božič 2006

Dragi prijatelji,

pred vami je podoba rojstva našega Gospoda in Odrašenika, ki smo jo letos izbrali za naša voščila. Božja Mati polaga svojega sina v jasli, ki so obenem tudi grob. Sin pa razpenja roke, kakor bo to storil na križu. Četudi ob vsakem božiču in novem letu drug drugemu zaželimo vse dobro, obilo zdravja in sreče, nas vendarle vsako leto obišče kakšen križ; zamislimo se ob grobu nam dragih ljudi in se zavemo, da ob dejstvu umiranja in trpljenja voščila niso dovolj. Zato je tako zelo lepo, globoko, ganljivo in skrivnostno prepričljivo videti, da pred nami niso samo križi in grobovi, ampak tudi Gospod, ki nas v njih sprejema in vodi čez trenutke, ki se nam zdijo tako mučni. Božič nam kaže Gospoda kot otroka in nas s tem spominja, da Bog – oziroma njegova navzočnost, njegova bližina, njegov pogled – zori in raste z nami s časom, iz leta v leto. In mi, vse starejši, vendar tudi vse bolj pristni, resnični in iskreni, polagamo pred jasli naše darove kakor Modri z vzhoda – na podobi vidimo plašč zadnjega izmed njih. Ostajamo ganjeni ob dejstvu, da vi, prijatelji in dobrotniki, še naprej izročate svoje darove Gospodu, tudi po nas, ki jih ne zaslužimo, vendar ti darovi gotovo postajajo radost in navdušenje našega dela. Ob tem božiču vam torej voščimo, da bi vam to, kar darujete, pomagalo odkriti obličje Deteta Jezusa, ki vas blagoslavlja z vsakršnim duhovnim blagoslovom iz nebes.

Pozdrav v Gospodu,

p. Marko Ivan Rupnik
in ekipa Centra Aletti

"Še en" častni doktorat p. Špidlíku

Ameriška univerza Sacred Heart University, ki ima svoj sedež v Fairfieldu v Connecticutu, je 7. novembra v Rimu podelila častni doktorat (*honoris causa*) iz teologije kardinalu Špidlíku. Doslej je prejel že tri: na univerzi v Cluju (Romunija), na univerzi v Olomoucu (Republika Češka) in na karolinški univerzi v Pragi. Tokrat pa je bila podelitev doktorata okronana še z ustanovitvijo centra "Cardinal Špidlík Center for Ecumenical Understanding", s katerim želi univerza po navdihu Špidlíkovega življenja in dela spodbujati dialog, študij, vzgojo, knjižne objave in umetniško sodelovanje med krščanskimi Cerkvami.

Predsednik Sacred Heart University, dr. Anthony Cernera, je podal obrazložitev za podelitev doktorata (*laudatio*), pri čemer je na prvem mestu poudaril edinstvenost Špidlíkovega študijskega dela v teološki refleksiji druge polovice 20. stoletja.

"S tem da je odprl in razvil novo področje raziskovanja duhovnosti slovanskih narodov, je Špidlík sprejel epistemološke kriterije vzhodne teologije, v skladu s katerimi se spoznavanje pretaka po odnosih: resnica je živa celota in kot taka ne more biti abstrakten pojem, ampak počelo, ki vsebuje vse. Zato je najbolj resnično počelo spoznavanja prijateljstvo, naklonjenost do spoznanega. Tako se razprejo tisočere povezave med vsem bivajočim, ki ostajajo skrite, ko jih osamimo in jih pojmovno nadzorujemo. Njegovo delo je zaradi tega zgled, kako gledati na drugega, kako se mu približati. Predstavlja vizijo za drugačno počelo edinosti in občestva, tako dragocenega v današnjem svetu, ki se spopada s težavami kulturnega, narodnostnega in religioznega sožitja."

Naslednji razlog za ovrednotenje osebnosti kardinala Špidlíka – je nadaljeval Anthony Cernera – je dejstvo, da ne gre le za velikega intelektualca, ampak tudi za duhovnega očeta.

Prav v moči tega svojega očetovstva je zbral okrog sebe skupino ljudi, ki na nek način nadaljujejo njegovo delo. V času, ko nimamo mnogo učiteljev, je Špidlík kot oče uspel posredovati svojo izkušnjo in ustvariti občestvo ljudi, ki so sprejeli njegovo dediščino in ki jo obenem poglabljajo vsak na svoj osebni

P. Špidlík in Anthony Cernera, Rim

način, kot je značilno za duhovno porajanje, pri katerem se stvari ne vsiljujejo, ampak rojevajo, prebujajo in so prepuščene ustvarjalnosti drugih, da jih peljejo naprej. Tako se je srečanje podelitve doktorata kardinalu Špidlíku končalo na poseben način: s stropa sta se spustila dva zasloni in ogledali smo si videoprojekcijo z mnogimi podobami mozaikov, z besedili, melodijami in tišino. Režija je bila zaupana portugalskemu jezuitskemu sholastiku Gonsalu Fonseca.

Začenši z *Redemptoris Mater*, ki je prvi poskus sinteze, je video predstavil različne teme, različne trenutke, različne prizore vse do dela v pravoslavni cerkvi v Cluju, ki je pomenljiva ciljna točka prav zato, ker pokaže, da je umetnost zares prostor duhovnega srečanja in medsebojnega razumevanja.

P. Špidlík nam je zaupal, da ga je, ko je

kot gimnazijec še živel v Boskovicah, nekoč med domačo hišo in bližnjim potokom nenadoma prešinilo spoznanje: treba se je posvetiti umetnosti in lepoti! Minila so desetletja dela in napore, ki so mu potrdila, da je bila prav umetnost "prva ljubezen" teologije in da se teologiji poda bolj kot druge metode in znanosti. Zdaj lahko gleda mnoge njemu drage teme, upodobljene v teološko-umetniškem duhu, ki ga posreduje atelje Centra Aletti.

Pomemben del slavlja je bil seveda tudi doktorski govor (*lectio doctoralis*) p. Špidlíka po prejemu akademskega naslova. Spregovoril je o zahodnem "inkarnacionalizmu" in vzhodnem "eshatologizmu". Eshatologija, "ki jo bom jaz kaj kmalu videl", kot v šali rad reče, je zadnje čase Špidlíku zelo pri srcu, saj pripravlja tudi knjižico na to temo, ki bo izšla pri založbi Lipa. "Marana ta", "Pridi,

Gospod", je bil eden najpogostejših vzklikov prvih kristjanov, ki so radostno pričakovali drugi Kristusov prihod. Kako to, da ni več tako?

Zato – odgovarja Špidlík – ker se je po eni strani ustalilo prepričanje, da obstajata dve različni življenji in da bomo morali nekega dne neizbežno zapustiti prvo in vstopiti v drugo. In to človeka tragično razdeljuje. Po drugi strani pa je neke vrste teologija vzela teme, ki se nanašajo na eshatologijo (kot so smrt, sodba, pekel, nebesa, večno življenje...), jih postavila v seznam ter spremenila simbole v logičen sistem, ki nima nobene povezave več s konkretnim življenjem, razen v smislu, da ga bomo morali zapustiti. Vzhod pa, kakor je poudaril p. Špidlík, na poslednje čase raje gleda kot na novo stvarstvo, srečanje med Božjim delovanjem in zorenjem sveta, kjer zgodovina – tudi osebna zgodovina – ni samo "predmet sodbe", temveč predstavlja tudi "zidake", s katerimi bo zgrajen novi Jeruzalem. Kristus po smrti ni vstopil v neko drugo življenje, ampak se je vrnil v isto življenje; pobožil je življenje, ki ga je imel prej. In to dejstvo je popolna novost glede na vsa verstva. Tako lahko razumemo, zakaj sveti Pavel pravi, da je naša vera prazna, če Kristus ni vstal od mrtvih (prim. 1 Kor 15,17), saj bi bilo tako tudi naše vsakdanje, zemeljsko življenje izgubljeno.

Goste prireditve – profesorje, prijatelje, akademske in cerkvene osebnosti – je tudi tokrat nagovorilo vzdušje globine in resnosti, pa tudi gostoljubnosti, prazničnosti in lepote dogodka, kar zna

prav p. Špidlík združiti. Zato naj sklenem z besedami, ki jih je tisti večer v imenu Centra Aletti izrekel p. Rupnik:

"P. Špidlík je za nas v Centru Aletti vedno razlog zahvaljevanja Bogu. On sam ve, kako globoka so čustva naše hvaležnosti tudi do njega samega. V tem času globalne prehodnosti, kjer se zdi, da se vse ruši in uhaja in kjer se zdita kultura srca in resnice izgnani, ves čas odkrivamo dragoceni dar Špidlíkove modrosti. Posredoval nam je smisel in resničen pomen teologije, duhovnega življenja, duhovnega očetovstva, pa tudi kulturnega razločevanja in predvsem velik čut za Cerkev. To je čutenje s Cerkvijo in v Cerkvi, ki je tako značilno za Družbo Jezusovo in ki se prevaja v ustvarjalnost na področju odnosov z drugimi izročili in z drugimi Cerkvami. To čutenje je za nas vse v ekipi Centra Aletti postalo kakor kompas.

Pogled na teh 15 let poslanstva, ki so nam ga zaupali predstojniki, nas še bolj spodbuja k hvaležnosti. Pisana dejavnost študija, srečevanj, knjižnih izdaj, duhovnih vaj, tečajev formacije in umetniškega ustvarjanja nas hvaležno obrača tudi k vam, tu prisotnim prijateljem, ker čutimo, da je vse to mogoče tudi oziroma predvsem zaradi vas in zaradi mnogih drugih, ki jih danes ni tukaj, a so posejani po vsej Evropi. Moje voščilo in moja molitev za nas vse je, da bi bili prostor srečanja in luči, kjer nastaja mozaik, tisti pravi, ki je Cerkev."

MARKO IVAN RUPNIK
Boguljubove pripovedi
Založba Ognjišče

V začetku prihodnjega leta bo pri založbi Ognjišče izšla knjiga p. Marka Ivana Rupnika *Boguljubove pripovedi*. Pripovedi in dialog so nov način, s katerim p. Marko izraža svoje misli. Sedem zgodb, kolikor jih je v knjigi, opisuje življenje ljudi, ki si prizadevajo za duhovno življenje, vez med njimi pa je Bogu predani in Bogu-ljub menih. Pri branju bomo odkrili, da so njegove skrbi velikokrat naše skrbi, njegove težave naše težave ter njegova vprašanja naša vprašanja. Več podatkov o knjigi pa v velikonočni številki Prijatelji Centa Aletti.

Že mnogo let je, kar sem spoznal meniha Boguljuba, zares "Bogu ljubega", kot pravi njegovo ime. Spominjam se, da mi je govoril: "Iz srečanj, iz pogovorov in iz pisem ostanejo nekatere podobe in besede, ki jih čas ne more izbrisati. Želijo se vtikati v premišljevanje, v vero in v duhovno življenje človeka, ki jih nosi. Na koncu ustvarijo tako edinost, da ne veš več, ali so te podobe tisto, kar ti razodeva vsebine vere, ali pa se duhovna premišljevanja stapljajo s podobami življenja. Tako je v jedru vsake moje pripovedi življenje nekega konkretnega človeka, ki je postal zame navdih, misel in tkivo mojega duhovnega življenja. In ko govorim o tem, govorim o ljubezni.

(besedilo na platnicah knjige)

Mozaik v kapiteljski dvorani madridske katedrale

Spet v Madridu! Le da smo tokrat potrojili kvadraturu ... in razpolovili čas, kar je že samo po sebi dovolj zgovorno! Toda dež, ki so ga Španci šest mesecev čakali, je seveda prišel prav skupaj z nami... In ni mu hotelo biti konca.

Bilo je zelo lepo kar naprej menjavati mokra oblačila (tistih nekaj, kar smo jih imeli), poskakovati med lužami, ki so na vsakih nekaj centimetrov prekrivale trg pred kapiteljsko dvorano, da bi rešili čevlje, stiskati se v dvoje pod dežniki (saj niso vsi pomislili, da lahko na svetu tudi dežuje!) in postavljati pred vrata velik križ, kar naj bi po gruzinskem izročilu odganjalo dež!

Vendar so Španci ta dež očitno zelo potrebovali, saj je križ vsakič izginil. Treba pa je priznati, da je kdaj pa kdaj učinkoval in veseli smo, da smo našli tako rešitev.

Po treh tednih na nekem kraju se ti zdi

Darovanje v templju in snemanje s križa

vse domače, še posebno zato, ker živiš v mikrokozmosu, kjer so stvari in ljudje večinoma vedno isti. In ko prebrodiš kritičen trenutek, tisti, ki pri dolgem delu vedno pride in je "tragičen" vsakič na drugačen način, se potem na koncu vsega tako privadiš, da si kar malo zmeden, ko je treba odpotovati. Toda ljudje, ki smo jih srečali, tudi tisti, ki so prispeili z letalom samo zato, da bi nas videli na delu, kar nas še danes preseneča; vsi ljudje, ki so dan za dnem na tak ali drugačen način puščali nekaj dobrega v nas, tisti, ki so podpirali naše delo na različne načine, so v Madridu in drugod znamenje, ki ostane skupaj z mozaikom.

To, kar se govori o našem načinu dela, je še pomembnejše od dela samega, kajti delo samo v resnici ne bi bilo nič, če bi manjkala ljubezen. To je tista ljubezen, zaradi katere prepotiš veliko potu in ki je ne uspeš vedno izraziti spontano oz. ki je včasih preprosto ne uspeš izraziti. To je tista ljubezen, ki zaradi tisočerih svetov, ki jih vsakdo nosi v sebi, sploh ni samoumevna, ko živiš toliko ur na dan v stiku z ljudmi, ki jih nisi sam izbral in ki se tudi sami niso kar tako odločili za življenje v "skupnosti", z vsem, kar to prinaša.

Na koncu pa vsakdo pride do spoznanja in priznanja, da je edina možna pot prav odločitev, da gremo naprej, kljub vsemu. Saj si v tistem "kljub" tudi ti sam. Mislim, da naši mozaiki vse bolj govorijo tudi o tem in da ljudje to vidijo, še preden vidijo končano delo. In prav za to se moramo Bogu zahvaljevati.

Mozaik v kapiteljski dvorani nadaljuje temeljno teološko zasnovo glavne zakristije, kjer smo upodobili stvarjenje sveta, in podaja razumevanje ljubezni Svete Trojice v kristološkem in pnevmatološkem (pnevma = Duh) ključu. Kristološka razsežnost, razsežnost Kristusa, pomeni žrtvovanjski, daritveni del ljubezni, predstavljajo pa ga naslednji prizori: Abraham, ki daruje Izaka, Petrova zatajitev, v središču stene pa darovanje v templju ter snemanje s križa, kjer velik križ preseka daritveni oltar in se potem spusti do prizora snemanja, ko Marija še enkrat sprejme Sina v svoje naročje. Razsežnost Duha pa

Umetniki ob koncu dela

pomeni preseganje tragedije, sad žrtve, ki je vstajenje, praznik, binkoštna luč. Na tem delu vidimo kosti, ki vstajajo, kot beremo pri Ezekijelu, potem oznanjenje, ki gre vse do galilejske Kane, ter srečanje Magdalene z vstalim Kristusom. Ti dve nedeljivi razsežnosti Očetove ljubezni po eni strani osvetljuje trinitarični vidik človeka, zgodovine in predvsem Cerkev, obenem pa pokažeta, kako se Božja modrost uresničuje po odnosih med tremi osebami, na velikonočen način, kajti Božja ljubezen živi v zgodovini na način velike noči, ki zajema žrtev in praznik.

To je naša vera, to je tudi naša izkušnja pri vsakem mozaiku. In tokrat smo v zahvalo Bogu za vse dobro, ki nam ga daje, mogli končati delo s čudovitim romanjem v Ksaver, Lojolo in Lurd skupaj z ostalimi člani Centra Aletti, ki so se nam po končanem delu pridružili v Madridu. In tudi za to smo zelo hvaležni.

Zahvaljujemo se tiskarni Etiketa, ki je omogočila tiskanje.

CENTER ALETTI, VIA PAOLINA 25, 00184 RIM, ITALIJA - TEL.: (0039) 06 4824588; FAKS: (0039) 06 485876; www.centroaletti.com/slo

USTANOVA CENTER ALETTI, C. POD TIČNICO 3, 1381 RAKEK; TEL.: 031236100; fundacija@centroaletti.com. ŠT. TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA 24400-9004484221.

PRI MOREBITNI DONACIJI VEDNO NAPIŠITE SVOJ NASLOV.